

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא מציעא דף ק"ט ע"א

המקבל שדה, כשהוא יוצא ממנו האם יש לו בשבח שעדיין נשאר בו במחובר?

רבא	אביי	
אין לו ¹	אין לו	דיקלא ואלים (לאו אדעתא דהכי נחית) ²
אין לו	יש לו	קורות שקמה (אדעתא דהכי נחית, וליכא פסידא) ³
יש לו ⁴	יש לו	קיבל לאספסתא וצמחו דקלים (אדעתא דהכי נחית, ואיכא פסידא) ⁵

¹ זהו המעשה דרב ביבי בר אביי.

² דכיון שיש לדקל פירות, אדעתא דפירות נחית ולא אדעתא דדיקלא (תד"ה אלא).

³ דכיון שאין לקבלן בפירות השקמה (דהיינו הקורות) כל ז' שנים האחרונים של קבלנותו, אדעתא דאילן נחית. ומ"מ ליכא פסידא ידי מה שהוסיף בעוביו, כיון שלא הי' השקמה תופס מקומם של זרעים אחרים.

⁴ כמבואר ממעשה דרב פפא. ולענין כמה יש לו, יש בזה כמה חילוקים (עתד"ה אין):

א. אם העצים הכחישו הקרקע יותר מהדבר שהי' צריך המקבל לזרוע במקום, אין לו אלא דמי הזרעים שהי' צריך לזרוע שם. (והגר"א בהגהותיו העיר דה"מ בחכירות, אבל בקבלנות יש לו גם חלקו בדמי העצים בכה"ג לרש"י קו: ד"ה). וה"ה אם העצים לא הכחישו הקרקע יותר מהזרעים אבל המקבל לא הי' בדעתו לזרוע במקום העצים אלא אותם הזרעים שהסכים עם בעל השדה, אין לו אלא דמי הזרעים (גמ', רמב"ם פ"ח משכירות ה' י').

ב. ואם לא הכחישו העצים בקרקע יותר מהזרעים, וגם נתכוון המקבל לעצים ולא רק לזרעים, הדין כך: אם לא נתכוון המקבל לעקור העצים ולנוטעם במקו"א (ע"י תי' בתרא דתוס' ורש"י ד"ה), או שלא היו העצים ראויים לנוטעם במקו"א, נותן לו דמי עצים להסקה בלבד (ובהכי מיירי בסוגיין).

ג. - ואם נתכוון לעקורם ולנוטעם במקו"א, אי"כ בחו"ל יכול המקבל לעוקרם ולומר עציי אני נוטל, ובא"י אף שאינו יכול לעוקרם יש לו דמי אילן לפירותיו (תוס' שם, וכ"כ רש"י ד"ה דאי נחית אדעתא דמידי דבר קיימא נוטל כל שבחו כשיוצא).

⁵ חשיב בזה הפסד כיון שנמנע מלזרוע במקום הדקל זרע אחר. וה"ה בפירות שלא נגמרו, או ירקות שנגמרו אלא שהשאירו הקבלן במחובר לקרקע כיון שעוד לא הגיע יום השוק. (גמ' "ירקא וסילקא", וע"י ש"מ)

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא מצינעא דף ק"ט ע"א

ההוא שתלא⁶ דאמר להו אי מפסדינא מסתלקנא - האם יש לו שבח?

ר"א מפסדינא מסתלקנא בלא שבחא	ר"א מפסדינא מסתלקנא	
לא	לא	רב יהודה
לא	כן	רב כהנא
כן ⁷	כן	רבא

בבא מצינעא דף ק"ט ע"ב

מחלוקת רב אשי ורב אחא ברי' דרב יוסף בריבעא שמפסיד האריס

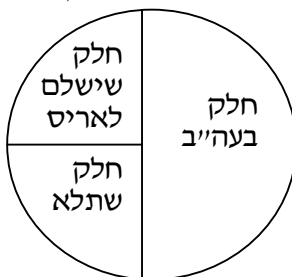
הקדמה:

בעה"ב: שתלא = $1/2 : 1/2$

בעה"ב: אריס = $1/3 : 2/3$

ריבעא דאיהו ריבעא

(משלמים לאריס לטפל בחלקו של בעה"ב)

חלק בעה"ב =

$1/2$ (ששייך לו) + $1/4$ (לשלם לאריס שליש מחלקו) = $3/4$

ריבעא דאיהו דנקא

(משלמים לאריס לטפל בכל השדה)

חלק בעה"ב =

$1/2$ (ששייך לו) + $1/3$ (לשלם לאריס שליש השדה) = $5/6$

בבא מצינעא דף ק"ט ע"ב

עצים שהזקיננו, מה דינם - כקרן או כפירות?

הזקיננו קודם זמנם	הזקיננו בזמנם	
קרן	פירות	אביי
קרן	קרן ⁸	רבא

⁶ דרךהשתלא לנטוע כרם בשדה בעה"ב ולהיות בו אריס וליטול מחצה בפירות כל ימי הכרם, אא"כ החליט להסתלק ממנו מעצמו (רש"י).

⁷ אף שקיבל עליו להסתלק, הוי רק אסמכתא. ולא דמי ל"אם אוביר ולא אעביד", שמשלם במיטבא ולא חשיב אסמכתא, זשם התשלום הוא על מה שהפסיד, משא"כ כאן שאנו רוצים לקונסו בגלל מה שהפסיד שיפסיד גם את החלק שכן השביח.

⁸ וכיון דהוה כקרן, במשכוון ובנכסי מלוג ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. אבל באריס מודה רבא שחולקים העצים שהזקיננו (וזוהו דין קופא סבאדסוגיין) כיון שיש לאריס חלק גם בקרן (תד"ה רבא).